

ת"פ 7145/08/22 - חיסן סעיד נגד ועדה מקומית לתכנון ובנייה - ראש העין

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עתפ"ב 7145-08-22 שניר נ' ועדה מקומית לתכנון ובנייה - ראש העין
בפני כבוד השופט עידו דרויאן-גמליאל
מבקשים חיסן סעיד (חסויה) באמצעות אברהם שניר (אפוטרופוס)
נגד משיבה ועדה מקומית לתכנון ובנייה - ראש העין
ב"כ המבקשים עו"ד שמעון מסס
ב"כ המשיבה עו"ד אפרת הדר

החלטה

לפני בקשה לפי סעיף 201 לחוק סדר הדין הפלילי [נ"מ], תשמ"ב-1982, להארכת מועד להגשת ערעור על פסק דין (הכרעת דין מיום 19.09.2017 וגזר דין מיום 03.10.2017), שניתן בעניינה של המבקשת בתיק תו"ב 70976-11-16 מפי כב' השופט שטרנליכט בבית משפט השלום בפתח תקווה.

המבקשים הציגו בהרחבה עמדותיהם בהודעת ערעור (03.08.22), בבקשה להארכת מועד (30.08.22), בהודעה על טעות סופר (15.09.22) שכללה תוספת הדגשה של טיעון, ובתשובה מיום 02.10.22 לתגובת המשיבה לבקשה להארכת מועד (18.09.22).

רקע והשתלשלות ההליכים:

- ביום 29.11.16 הוגש נגד המבקשת, ילדת 1924, בנה מיכאל וכלתה אביבה, כתב אישום בגין עבירות של שימוש שלא כדין במקרקעין שבבעלות המבקשת ואי-קיום צו שיפוטי, שהוטל עוד בשנת 2012, במסגרת הליך פלילי קודם [תו"ב 52078-05-12]. שלושת הנאשמים היו מיוצגים בהליך זה ע"י ב"כ עו"ד שי פרטוש.
- ביום 22.05.17 הגיעה או הובאה המבקשת לבדיקה אצל נוירולוגית, מלווה באחד מבניה, ונמצא כי "אינה מתמצאת בזמן, סובלת מירידה בזיכרון לטווח קצר, הפרעות ריכוז וקשב, הפרעות בקליסיפיקציה וקטגוריזציה, שיפוט לקוי ברמה בינונית... מדובר בקשישה עם תהליך דמנטי מסוג של AD ועם קשיים בתפקוד יומיומי", כשהאבחנה היא מחלת אלצהיימר. תואר שהמבקשת מתגוררת בגפה, אך נזקקת לעזרה [סיכום ביקור, ד"ר אלה קובלוב - להלן "המסמך הרפואי"].
- ביום 19.09.17 נערך דיון אליו לא התייצבו הנאשמים. באת-כוחם עו"ד סיון בראל אמרה "אני מסכימה לשפיטה בהעדר הנאשמים. איש מהנאשמים לא התייצב, היות שביום ראשון חברתי דיברה עם עו"ד שי פרטוש והציעה לו הסדר מאד הוגן לטעמנו. יש בכוונתנו להציע אותו ללקוחות, אולם לא הצלחנו להשיג אותם. בנסיבות העניין, אנו נודה באשמה ונדחה את מועד הטיעונים לעונש. הקראנו לנאשמים את כתב האישום והסברנו להם את כל האמור בו. הם הבינו את האמור בו והודו במיוחס להם בכתב האישום." הנאשמים הורשעו ונקבע מועד לטיעונים לעונש.

4. ביום 03.10.17 נערך דיון אליו התייצבו הנאשמים 2 ו-3, מיכאל ואביבה:

א. עו"ד פרטוש הודיע ש"הנאשמת 1 היא אישה מבוגרת שלא יכולה להתייצב, ולכן אני מסכים לשפיטה בהיעדרה". בית המשפט אימץ את הסדר הטיעון לו טענו ב"כ הצדדים, וגזר את עונשיהם של הנאשמים כמוסכם;

ב. עונשה של המבקשת כלל "הפעלת התחייבות שנחתמה על פי גזר דין ביום 06/12/16 בתו"ב 52078-05-12 בסך 10,000 ₪, וכן קנס במצטבר בסך 2,000 ₪, כך שבסה"כ ישולמו 12,000 ₪ או 120 ימי מאסר תמורתם. הקנס ישולם ב- 100 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 01/11/17 ובכל 1 לחודש שלאחריו... הנאשמת 1 תחתום על כתב התחייבות להימנע מעבירה על חוק התכנון והבניה, סכום ההתחייבות בסך 24,000 ₪ לתקופה של שנתיים מיום 18/03/18. לא תיחתם ההתחייבות ותופקד במזכירות בית המשפט בתוך 14 יום מהיום - תיאסר הנאשמת 1 ל- 7 ימים". בנוסף, הוארך תוקפו של צו הריסה;

ג. לאחר הדיון, בהסכמה, חתמה המבקשת על כתב ההתחייבות להימנע מעבירה בנוכחות עו"ד פרטוש והמסמך הוגש לתיק בית המשפט;

5. מבין מאת התשלומים בהם חויבה, שילמה המבקשת אחד-עשר תשלומים בלבד, כך שיתרת הקרן עומדת ע"ס 10,680 ₪.

6. ביום 11.10.19 מונה המבקש - בן אחר של המבקשת - כאפוטרופוס למבקשת. מאז מינויו, שולמו שישה תשלומים מבין האחד-עשר ששולמו.

טענות המבקשים - קיומם של טעמים ממשיים להארכת מועד לערעור:

7. ברי, כי בעת שהתנהל המשפט לא ידעה ולא הבינה המבקשת את המתרחש ואת משמעויות חתימתה, לרבות אופן ניהול ההליך ע"י עו"ד פרטוש, שכן מדובר במי שבאותה עת היתה כבת תשעים ושלוש, אנאלפביתית שאינה שולטת היטב בעברית, ולוקה בדמנציה.

8. לעניין העבירות, בהן הודתה כביכול, לא ביצעה המבקשת כל פעולה אקטיבית, ואחריותה נובעת אך ורק מבעלותה במקרקעין, בהם פעלו מיכאל ואביבה כרצונם ולתועלתם הבלעדית, תוך ניצול מצבה של המבקשת. תשלומי הקנס בוצעו על-ידי אביבה, ללא ידיעה או הסכמה של המבקשת, וגם לא של המבקש, מעת מינויו כאפוטרופוס.

9. למעשה, רק במהלך ניהולו של הליך משפטי בבית המשפט לענייני משפחה, נודע למבקש קיומם של גזר-דין וקנס, ואז החיש בקשתו לבית המשפט קמא ביום 22.12.21.

התייחסותו של עו"ד פרטוש לטענות המבקשים:

10. לנוכח טיב טענותיהם של המבקשים, הוזמן עו"ד פרטוש להתייחס לדברים, וכך עשה במסמך שהגיש ביום 11.09.22. בבסיס הבקשה, לדעתו, עומד רצונו של המבקש לבטל התחייבות למתנה עליה חתמה המבקשת ביום 01.01.17, ובה הקנתה המבקשת נכס מקרקעין למיכאל ולאביבה.

11. עו"ד פרטוש שולל את הנטען בבקשה; טוען נחרצות להבנה ולהסכמה של המבקשת לכל צעד בהליך, לאחר שקיבלה הסברים ויעוץ מלאים; ותומך דבריו בחתימותיה של המבקשת על מסמכים משפטיים נוספים בתקופה הרלוונטית (2017), ובהם העברת נכס מקרקעין כמתנה, עריכת צוואה, ואף הסכם שיתוף במקרקעין עם שכן. מסמכים אלו נחתמו בנוכחות בני המשפחה, כשאיש מהם לא העלה טענה בדבר לקות כלשהי במצבה הקוגניטיבי של המבקשת.

12. עו"ד פרטוש התרשם כי המבקשת מודעת היטב למהות ההליך, ומשהוצע לה ההסדר המקל, קיבלה אותו "בשתי ידיה" וללא-סייג. עוד מציין עו"ד פרטוש, שאם אכן היתה המבקשת לוקה קוגניטיבית, ניתן היה להגיע עבורה לתוצאה מיטבית של ביטול כתב האישום, אך לא זה היה מצבה.

טעמי התנגדותה של המשיבה:

13. ראשית לכל, מדגישה המשיבה, לא עלתה לאורך כל ההליך כל טענה בדבר לקות קוגניטיבית של המבקשת, ויתירה מזו - גם לאחר מינויו של המבקש כאפוטרופוס לא עלתה טענה בעניין זה, אלא בחלוף שלוש שנים ממינויו וחמש מתום ההליך. לא נמסר הסבר לשיהוי זה, עד לתשובת המבקשים לתגובת המשיבה, בשלב המאוחר ביותר בהליך זה.

14. לגוף העבירות, לא מדובר בעבירות הטעונות כוונה, ולא נטען לקיומן של הגנות המוכרות בדיון.

15. עוד תוהה המשיבה לגבי משמעותו של המסמך הרפואי, שצץ באיחור ואינו מתיישב עם המובא בדברי עו"ד פרטוש.

16. סיכוייו של ערעור הם קלושים, לא ניתן הסבר לשיהוי, ואין כל טעם ממשי להארכת מועד.

דיון ומסקנות:

17. למעשה, כלל טענותיו העובדתיות של המבקש לא נתמכו בדבר, פרט למסמך הרפואי הנ"ל, אף לא בתצהיר.

18. המבקש תולה אפוא את עיקר יאבו במסמך הרפואי מיום 20.05.17, שלכאורה משקף מצב קוגניטיבי ירוד של המבקשת שלקתה בדמנציה. לטענתו, הצטברותו של מצב זה לנסיבות נוספות ובהן גילה המתקדם של המבקשת, שליטתה החלקית בעברית והיותה אנאלפבתית, שללה את יכולתה של המבקשת להבין את ההליך ולהסכים להסדר, להרשעתה ולענישתה.

19. דא עקא, שמסמך זה סבוך בערפל של תמיהות, הן כשלעצמו והן ביחס לנסיבות אחרות:

א. המסמך אינו 'תעודת רופא' ערוכה כדיון, ועל-אף חשיבותו להליך זה ולהליך המתנהל בבית משפט לענייני משפחה, לא טרח המבקש לעגן טענותיו בתעודת רופא או במסמך השקול לכך;

ב. למעשה, המסמך מעיד על עצמו כי נוצר "לשימוש פנימי" בלבד, והוא מנותק מכל הקשר של בדיקות ומסקנות מוקדמות ומאוחרות, או תיעוד של רצף טיפולי;

ג. התייחסותו המפורטת של עו"ד פרטוש סותרת ישירות את טענת המבקש, כשלצד דבריו עומדת השאלה

- לו היתה המבקשת יוצרת רושם של ליקוי קוגניטיבי, האם לא היה סנגורה שש להשתמש בכך כדי להביא להפסקת ההליך?

ד. ולא מדובר בעו"ד פרטוש לבדו: חתימתה של המבקשת על צוואה, לאחר הצהרתה בדבר רצון חופשי וכו', נעשתה ביום 01.01.17 בנוכחות עו"ד נוסף, אחיה וקסלבאום; עשייתו של הסכם שיתוף במקרקעין נעשה ביום 02.10.17 בנוכחות שניים מבניה של המבקשת, שלושה מבני משפחתו של השכן, עו"ד מטעם המבקשת ועו"ד מטעם השכן, שלומית יצחקוב. משמע, למזימה הנרמזת בדברי המבקש, נדרשו להירתם גם גורמים שוודאי שאין להם עניין בהתקשרות חוזית מועדת לפורענות עם אישה דמנטית. קשה לקבל זאת, והסבר אין;

20. עניין השיהוי רב השנים, שיקול מרכזי ואף קריטי בהליך דנן, לא זכה להסבר מתבקש, אלא בתשובה לטענות המשיבה, באיחור רב, וללא תימוכין.

21. ההלכה הפסוקה והעקיבה קובעת, שלצורך מתן ארכה בפלילים יוצא מבקש ידי חובתו בביסוס קיומו של "טעם ממשי המניח את הדעת". עם-זאת, אין המועדים שקצב המחוקק בגדר המלצה בלבד, הכלל הוא שיש להקפיד על קיומם, ולא להפוך את החורג לשגרה. בבחינה פרטנית של ענייננו, יש להביא בחשבון את חמש שנות האיחור, את חולשתה של ההצדקה לאיחור, ואת קלישות סיכוי של הערעור לנוכח דלות התשתית הראייתית לנטען.

22. לנוכח כל האמור לעיל, יש לקבוע כי לא הונחה כלל תשתית עובדתית של-ממש שתצדיק מתן רשות ערעור, כשמנגד טעמים כבדי משקל ובראשם השיהוי החרג וסיכויי הקלושים של הערעור.

סוף דבר:

23. הבקשה להארכת מועד נדחית.

ניתנה היום, כ"ט תשרי תשפ"ג, 24 אוקטובר 2022, בהעדר הצדדים.